

Motion

1981/82:2270

Göthe Knutson m. fl.

Säkerhets- och försvarspolitiken samt totalförsvarets fortsatta utveckling (prop. 1981/82:102)

Efter en framställning från överbefälhavaren 1978 har det under de senaste åren skett en omfattande upprustning av försvarsmaktens sjukvårdsorganisation. Åtgärderna har omfattat såväl personal som material och organisation, allt i syfte att ge bästa möjliga förutsättningar för en effektiv sjukvård i händelse av krig.

Till förändringarna hör också att landstingen fått det direkta ansvaret också för planering av sjukvård i krig.

Försvarsmaktens sjukvårdsorganisation är emellertid av livsviktig betydelse. Fältsjukhus måste finnas för att snabbt ta hand om skadade. Fältsjukhusen måste ha samma höga mobiliseringsförmåga som andra delar av försvarsmakten för att snabbt kunna träda i funktion vid överraskande anfall.

Det innebär krav på en väl inövad organisation — något som starkt underströks i samband med försvarsmaktsövningen Norrskan i början av mars i år. Där premiärvisades en ny typ av fältsjukhus med stor kapacitet, organiserat av ett etappsjukhuskompani vid T I i Linköping.

Detta fältsjukhus har förutsättningar att fungera mycket väl. Ett väsentligt problem återstår dock att lösa. Det gäller funktionsutbildningen av den stora del av etappsjukhusets personal som utgörs av kvinnor. Dessa kan inte inkallas under fredsförhållanden eftersom kvinnor inte omfattas av värnplikt.

Chefen för armén har i en skrivelse till överbefälhavaren den 1 april 1981 beskrivit den problemfyllda situationen på följande sätt:

40 % av etappsjukhuskompaniets personal utgörs av kvinnor (ca 150 personer). Motsvarande siffra vid en brigadförbandsplats är 24 % (16 personer).

På grund av att så stor del utgörs av kvinnlig — ej värnpliktig — personal, kan inte nödvändig funktionsutbildning genomföras, varken i form av befattningsutbildning eller som förbandsutbildning vid etappsjukhuskompaniet under grundutbildning (GU).

Under repetitionsutbildningen kommer huvudinriktningen att vara ett säkerställande av den medicinska funktionen. Detta förutsätter att den personal, som är krigsplacerad vid kompaniet, deltar i utbildningen.

Vid krigsförbandsövningar med nuvarande etappsjukhuskompanier har sjuksköterskor engagerats genom särskilda avtal med den enskilde och andra befattningar har provisoriskt fyllts av militära sjukvårdare och fast anställda instruktörer. Med hänsyn till att det i den nya organisationen

ingår ett avsevärt större antal kvinnor, som dessutom utöver sjuksköterskor rymmer ett flertal olika specialkategorier, är det hittillsvarande förfaringssättet ej längre tillämpligt eller praktiskt möjligt.

Erfarenhetsmässigt och efter vad som framkommit under försöken vet man, att miljön vid försvarsmaktens sjukvårdsförband i många avseenden ställer andra och större krav på sjukvårdspersonalen, än vad som är vanligt vid ett civilt sjukhus. Det är därför av grundläggande betydelse, att den sjukvårdspersonal, som är krigsplacerad vid militära förband, i så stor utsträckning som möjligt deltar i utbildningen av dessa, om den medicinska funktionen skall kunna säkerställas och om förbandet skall kunna lösa sina uppgifter under de första veckorna efter mobilisering.

All personal sysselsatt inom hälso- och sjukvården har enligt prop. 1980/81:57 tjänsteplikt till 70 års ålder. Alla läkare har dessutom utbildningsplikt i fred omfattande 60 dagar. För att kunna genomföra utbildning med sjukvårdsförband enligt ovan (främst etappsjukhuskompani) måste övrig sjukvårdspersonals tjänsteplikt i krig utökas till att omfatta även utbildningsplikt i fred.

Chefen för armén hemställer därför att överbefälhavaren gör en framställning till regeringen om införande av utbildningsplikt i fred för personal sysselsatt inom hälso- och sjukvården.

Enligt vad vi motionärer erfarit har några åtgärder dock icke vidtagits som givit synligt resultat. Problemen kvarstår således. Det är angeläget att de löses.

Med hänvisning till vad vi här framhållit och återgett i motionen hemställs

att riksdagen hos regeringen begär förslag om införande av utbildningsplikt i fred för kvinnlig sjukvårdspersonal.

Stockholm den 24 mars 1982

GÖTHE KNUTSON (m)

ANDERS GERNANDT (c)

GULLAN LINDBLAD (m)

